

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
יצחק קרויזר
אלון שוסטר
מיכאל מרדכי ביטון
ניסים ואטורי
מטי צרפתי הרכבי
רם בן ברק
ששון ששי גואטה

פ/25/5374

הצעת חוק לעידוד השקעות הון (תיקון – פעילות ייצורית הכוללת אריזה), התשפ"ה–2025

1. תיקון סעיף 51 בחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט–1959¹, בסעיף 51, בהגדרה "מפעל תעשייתי", פסקה 1 – תימחק.

דברי הסבר

הפרק השביעי לחוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט–1959 (להלן – החוק), קובע שורה של הטבות במס הכנסה ש"מפעל מועדף" יהיה זכאי לקבלתן, כאשר הגדרת "מפעל מועדף" שבסעיף 51 לחוק מחייבת, בראש ובראשונה, את היות המפעל הנדון בגדר "מפעל תעשייתי". באשר להגדרת "מפעל תעשייתי", הרי שזו מחייבת שעיקר פעילות המפעל בשנת המס הנדונה תהא פעילות ייצורית. ההגדרה מחריגה מתחולת הפעילות הייצורית שורה של פעילויות שהמחוקק קבע לגביהן כי אין בעשייתן משום פעילות ייצורית, ובכך גם פעילות של אריזה, מסחר, בנייה, תחבורה ועוד.

קביעה כוללנית זו, שאינה תוחמת את גבולות הפעילויות המוחרגות, הותירה מרחב רב של שיקול דעת בידי הנהלת מינהלת ההשקעות, ולא אחת שיקול דעת זה קיבל את ביטויו בפרשנות מרחיבה ביותר של ההחרגה שבחוק, שתוצאתה בשלילה מלכתחילה של זכות מפעל לכך שבקשתו תיבחן בכלים הרגילים שנקבעו בחוק ובתקנות, דבר שהביא להחמצת מטרת החוק ולקיפוח חלקם של מפעלים.

מציאות זו קיבלה את ביטויה במיוחד בעניינם של מפעלים שהאריזה היא חלק מהותי בפעילותם, ולא רק אקט טכני של אריזה התוצרת במארז (שכן כזאת יש בכל מפעל). אחד המקרים הבולטים מבין אלה הם מפעלים לעיבוד ואיסוס של תוצרת חקלאית טרייה.

¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 234.

בראשית ימי המדינה התוצרת החקלאית הטרייה הייתה מועברת לבתי אריזה, בהם הייתה נארזת בשקי ענק ומשווקת מיידית לשוק הסיטונאי ושווקי היעד האחרים, כך שהפעולה הכמעט יחידה שהייתה נעשית במפעל זה הייתה של אריזה. אלא שמאז אותם ימים חלו שינויים דרמטיים במאפייני הפעילות של מפעלים אלה, בהשלכות הפעולות פוסט-ההרוסט הנעשות בהן, כמו גם במערכות בהן נעשה שימוש לכך. כיום מדובר במפעלים אזוריים לעיבוד תוצרת חקלאית, עתירי טכנולוגיה מתקדמת, בהם עוברת התוצרת תהליכים תרמיים וכימיקליים, עיקור, פיסטור, חיטוי, תהליכי הגנה וכיו"ב, שבסיומם נארז הפרי לשיווק. תוצאת תהליכים אלה, שעלותם גדולה במיוחד ולעיתים עולה כדי עשרות מיליוני שקלים חדשים למפעל, היא שיפור עמידות התוצרת החקלאית, הארכת חיי המוצר, וכנובע מכך – הארכת משך העונה האפקטיבי ואפשרות לשווק תוצרת בעונות של מחסור בשוק היעד ובתמורה גבוהה יותר. אלא שחרף שינוי מובהק זה באופיים ובמהותם של מפעלים אלה, הפרשנות המוענקת לחריג של "אריזה" נותרה בעינה, וכנובע מכך נמנעת מהמפעלים לעיבוד תוצרת חקלאית, הבאים להשקיע סכומי עתק במפעליהם, הזכות ליהנות ממענקי השקעה במסגרת החוק. במסגרת הצעת חוק זו מוצע לתקן את ההגדרה "מפעל תעשייתי" כך שאריזה לא תוחרג עוד מפעילות ייצורית.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ' בטבת התשפ"ה (20.01.2025)